

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ АКТИВІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ МЕДИЧНОЇ ХІМІЇ

Цуканова О. О., Фесенко В. Ю.

Кафедра педагогіки і психології

Інститут підвищення кваліфікації спеціалістів фармації

Національного фармацевтичного університету

м. Харків, Україна

pedagogika@nuph.edu.ua

Вступ. В умовах зміни сучасної освітньої парадигми набуває актуальності проблема активізації пізнавального інтересу у студентів. Система викладання медичної хімії спрямована на те, щоб створити базу для набуття суто професійних знань, розвинути уміння орієнтуватися в потоці інформації, самостійно вирішувати поставлені задачі.

Сучасні вимоги до якості підготовки спеціалістів медичного профілю передбачають удосконалення викладання медичної хімії студентам спеціальності «Лабораторна діагностика» (ЛД) у Національному фармацевтичному університеті.

Мета дослідження обґрунтувати педагогічні умови, які забезпечують активізацію навчально-пізнавальної діяльності студентів спеціальності «Лабораторна діагностика» у процесі вивчення медичної хімії.

Методи дослідження:

- теоретичні: аналіз наукової літератури для визначення сутності та узагальнення педагогічних умов активізації навчально-пізнавальної діяльності;
- емпіричні: діагностичні методи (анкетування, спостереження, бесіди зі студентами та викладачами).

Результати дослідження. На підставі проведеного теоретичного аналізу психолого-педагогічної літератури серед обґрунтованих педагогічних умов активізації навчально-пізнавальної діяльності при вивченні медичної хімії майбутніми лаборантами виділимо наступну – упровадження інноваційних методів та засобів навчання.

Варіантом інтерактивного навчання, який відповідає основним медичним компетенціям, підвищує ефективність та результативність навчання, визнається метод «мозкового штурму». Метою означеного методу

навчання є абстрагування від звичайного ходу думок, висунення якомога більшої кількості ідей щодо вирішення проблеми протягом обмеженого часу.

Так, Т. Мергель робить висновок, що інтерактивний метод навчання за типом “мозкового штурму” дозволяє захопити в активну пошукову, практичну діяльність максимальну кількість студентів-медиків. Ми поділяємо думку дослідниці, що застосування цього методу можливе на різних етапах практичного навчального заняття, для введення нових знань, закріплення набутих вмінь та знань, для проведення проміжного контролю якості засвоєних знань, закріплення вмінь та знань на загальному рівні конкретної теми заняття.

Корисними у процесі активізації навчально-пізнавальної діяльності майбутніх лікарів можуть бути прийоми створення проблемної ситуації. Серед них вважаємо за необхідне назвати, що були обґрунтовані Л. Кайдаловою: пряма постановка проблеми; проблемне завдання у вигляді питання; повідомлення інформації, яка містить суперечність, повідомлення протилежних думок з будь-якого питання; звернення уваги на те чи інше життєве явище, яке потрібно пояснити; повідомлення фактів, які викликають непорозуміння; зіставлення життєвих знань з науковими; поставлення запитання, на яке повинен відповісти студент, прослухавши частину лекції, і зробити висновки. З метою реалізації проблемного навчання студенти спеціальності ЛД отримують методичні розробки з класифікації та номенклатури хімічних елементів та неорганічних речовин, осмос та його роль у життєдіяльності біологічних систем, властивості електролітів та їх роль в організмі людини, роль окисно-відновних реакцій в процесах життєдіяльності, значення окисно-відновних потенціалів у механізмі процесів біологічного окиснення, електрохімічні методи у медико-біологічних дослідженнях, комплексотворення в біологічних системах, комплексні сполуки в аналітичних дослідженнях та лабораторній діагностиці, хімічні та біологічні властивості, застосування в медицині, токсична дія простих речовин і сполук s-, p-, d-елементів. В методичних вказівках по кожній темі чітко вказані цілі та завдання, в логічній послідовності наведені питання для самостійної підготовки та самоконтролю. На кожне заняття надаються також розрахункові задачі для самостійного розв’язання і обов’язково приклади вирішення задач з поясненням.

Детально описуються методики лабораторної роботи та необхідні для цього розрахунки. Робота студентів за цими методичними рекомендаціями сприяє не тільки отриманню, але й систематизації, творчому осмисленню теоретичного матеріалу, вмінню застосовувати отримані знання для вирішення конкретних аналітичних задач, активізації самостійної роботи.

До сучасних форм контролю знань та вмінь студентів можна віднести окрім тестових завдань, ситуаційні та розрахункові задачі, які розробляються співробітниками кафедри медичної хімії та використовуються як на поточних, так і на підсумкових заняттях. Теоретики в галузі педагогіки зосереджують увагу на можливостях використання у навчальній практиці ситуаційних вправ. Під час їх розв'язання у студента виникає потреба поставити себе на місце фахівця і прийняти власне рішення, зважаючи на визначені обставини.

На всіх підсумкових заняттях обов'язково проводиться комп'ютерний тестовий контроль. Всі форми контролю націлені на об'єктивну оцінку засвоєння матеріалу та здатності майбутніх спеціалістів використовувати набуті знання на практиці. Важливо, що викладачі при цьому можуть цілеспрямовано проводити індивідуальну роботу, знаючи сильні та слабкі сторони кожного студента, допомагаючи розвинути його потенціал.

Висновки. Досвід роботи кафедри медичної хімії Національного фармацевтичного університету свідчить про ефективність застосування вище вказаних форм і методів навчання та контролю при викладанні медичної хімії студентам спеціальності «Лабораторна діагностика».

Перелік літератури

1. Кайдалова Л. Г. Методика проведення занять у вищому навчальному закладі : метод. реком. для викладачів / Л. Г. Кайдалова, О. О. Тележкіна, С. М. Полуян. – Х. : Вид-во НфаУ, 2004. – 60 с.
2. Мергель Т. В. Застосування інтерактивного методу «мозкового штурму» у навчальному процесі / Т. В. Мергель // Медична освіта. – 2015. – № 4. – С. 44–47.
3. Черних В. П. Освітні інновації в Національному фармацевтичному університеті : навч. метод. посіб. / В. П. Черних, Л. Г. Кайдалова, В. М. Толочко, Т. Ю. Вахрушева. – Х. : Вид-во НФаУ, 2005. – 248 с.